[21]

No. of Printed Pages: 02

Sardar Patel University

M. A. (Final) (External) Examination

Sanskrit

Saturday, 29th March, 2014
02.30 p.m. to 05.30 p.m.
PAPER : 07

Total Marks: 100

(૧) वेद (नियत सूक्तानि)

(૨) महाभारत–विराटपर्व।

પ્રશ્ન: ૧ ગમે તે ત્રણ મંત્રોનો નોંધ સહિત અનુવાદ કરો: (૨૧)

૧. यस्मान्न ऋते विजयन्ते जनासो यं युध्यमाना अवसे हवन्ते।
यो विश्वस्य प्रतिमानं बभूव यो अच्युतच्युत्स जनास इन्द्र:।। (ऋग्वेद २/१२/९)

૨. वीळुपत्मभिराशिहेमभिर्वा देवानां वा जूतिभि: शाशदाना।
तद्रासभो नासत्या सहस्रमाजा यमस्य प्रधने जिगाय।। (ऋग्वेद १/११६/२)

૩. एषा व्येनी भवति द्विबर्हा आविष्कृण्वाना तन्वं पुरस्तात्।
ऋतस्य पन्थामन्वेति साधु प्रजानतीव न दिशो मिनाति।। (ऋग्वेद ५/८०/४)

૪. इदं देवा: शृणुत य यज्ञिया स्थ भरद्वाजो मह्यमुक्थानि शंसति।
पाशे स बद्धो दुरिते नि युज्यतां यो अस्माकं मन इदं हिनस्ति।। (अथर्ववेद २/१२/२)

૫. इमा आप: प्र भराम्ययक्ष्मा यक्ष्मनाशनी:।
गृहा नृप प्र सीदाम्यमृतेन सहाग्निना।। (अथर्ववेद ३/१२/९)

૬. काले मन: काले प्राण: काले नाम समाहितम्।
कालेन सर्वा नन्दन्त्यागतेन प्रजा इमा:।। (अथर्ववेद १९/५३/७)

પ્રશ્ન: ૨ ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો: (૧૨)

૧. પ્રશ્ન-૧ના મંત્ર નં.૨(૧/૧૧૬/૨)નો છંદ ઓળખાવી, તેનું બંધારણ સમજાવો.
૨. વૈદિકછંદ વિશે નોંધ લખો.
૩. વૈદિક હેત્વર્થકૃદન્ત વિશે નોંધ લખો.
૪. વ્યાકરણ વિષયક નોંધ લખો.
(૧) त्रिषप्ता:। (૨) गवय:। (૩) शन्ध्युवम्।

પ્રશ્ન: ૩ વૈદિક દેવતાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો (૧૭)

અથવા

પ્રશ્ન: ૩ શિવસંકલ્પસૂક્તનું રસદર્શન કરો (૧૭)

પ્રશ્ન: ૪ ગમે તે ત્રણ શ્લોકોનો નોંધ સહિત અનુવાદ કરો: (૧૮)

૧. सभास्तारो भविष्यामि तस्य राज्ञो महात्मन:।
कङ्को नाम द्विजो भूत्वा मताक्ष: प्रियदेवता:।। (१/२०)

૨. समर्थनासु सर्वासु हितं च प्रियमेव च।
संवर्णयेत्तदेवास्य प्रियादपि हितं वदेत्।। (४/१८)

૩. यथा कर्कटकी गर्भमाधत्ते मृत्युमात्मन:।
तथाविधमहं मन्ये वासं तव शुचिस्मिते।। (८/२६)

૪. रसा: सर्पर्शाश्च गन्धाश्च शब्दाश्चापि गुणान्विता:।
दृश्यानि च प्रसन्नानि यत्र राजा युधिष्ठिर:।। (२७/२०)

૫. सर्वाञ्जनपदाञ्जित्वा वित्तमाच्छिद्य केवलम्।
मध्ये धनस्य तिष्ठामि तेनाहुर्मा धनञ्जयम्।। (३९/११)

૬. यत्सभायां स्म पाञ्चालीं क्लिश्यमानां दुरात्मभि:।
दृष्टवानसि तस्याद्य फलमाप्नुहि केवलम्।। ५५/४)

પ્રશ્ન: ૫ મહાભારતના ગ્રંથકર્તૃત્વ વિશે નોંધ લખો. (૧૬)

અથવા

પ્રશ્ન: ૫ મહાભારતકાલીન સમાજ વિષયક નોંધ લખો. (૧૬)

પ્રશ્ન: ૬ કીચકવધપર્વનું રસદર્શન કરો. (૧૬)

અથવા

પ્રશ્ન: ૬ વિરાટપર્વમાં આવતા અર્જુનનાં પરાક્રમો વિશે નોંધ લખો. (૧૬)

* * * * *